7/10153, 10154, 10155, 10156, 10157, 10158
10159, 10160, 10161, 10162, 10163, 10164
10165, 10166, 10167, 10168, 10169, 10170
10171, 10172, 10173

T.C.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.12.0APK.0.07-211-6692
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

13 ARALIK 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 21.11.2005 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-16192 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Türkan MİÇOOĞULLARI'na ait 7/10153, Hatay Milletvekili Züheyir AMBER'e ait 7/10155, Erzincan Milletvekili Erol TINASTEPE'ye ait 7/10156, Kırklareli Milletvekili Mehmet S. KESİMOĞLU'na ait 7/10157, Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'a ait 7/10158 ve Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'e ait 7/10154, 7/10159, 7/10160, 7/10161, 7/10162, 7/10163, 7/10164, 7/10165, 7/10166, 7/10167, 7/10168, 7/10169, 7/10170, 7/10171, 7/10172, 7/10173 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:
1-Görüş 7/ 10153, 7/10154, 7/10155, 7/10156, 7/10157, 7/10158, 7/10159, 7/10160, 7/10161, 7/10162, 7/10163, 7/10164, 7/10165, 7/10166, 7/10167, 7/10168, 7/10169, 7/10170, 7/10171, 7/10172, 7/10173 (36 sayfa)

7/10155

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : **Züheyir AMBER**
HATAY Milletvekili

Önerge No : **7/10155**

SORU 1) Bakanlığınız birimlerinden Toprak Mahsulleri Ofisi'nin geçen yıla oranla bu yıl açıkladığı çeltik alım fiyatı ne kadar artmıştır?

CEVAP 1) Piyasada ağırlıklı olarak işlem gören Osmancık çeşidi çeltiğin 2004 yılı alım fiyatı 756.000 TL/Kg olarak açıklanmıştır. Üreticinin eline geçen rakam Doğrudan Gelir Desteği (17.333 TL/Kg) ile birlikte toplam 773.333 TL/Kg dır. 2005 yılında ise aynı çeltiğin fiyatı 720.000 TL/kg olarak açıklanmış olup, bu fiyata ilave olarak 30.000 TL/kg destekleme pirimi, 21.300 TL/kg doğrudan gelir desteği, 3.260 TL/kg mazot desteği, 2.130 TL/kg gübre desteği ve 6.670 TL/kg sertifikalı tohumluk desteği verilmiştir. 2005 yılı alım döneminde TMO alımlarında çeltik üreticisinin eline geçen miktar (toprak analizi vb. destekler hariç) 783.360 TL/Kg'dır. Dolayısıyla TMO alımları dikkate alındığında 2005 yılında üreticinin eline geçen miktar açısından bir önceki yıla göre % 1,3 artış gerçekleşmiştir.

Ayrıca uygulanan politikalar ile ürünün piyasada işlem görmesi sağlanmış olup, 30.12.2005 tarihi itibariyle, firmalar tarafından TMO denetiminde alınan çeltik miktarı 413.000 ton, TMO tarafından gerçekleştirilen çeltik alım miktarı 8 bin ton olarak gerçekleşmiştir. TMO'nun alım miktarı piyasada işlem gören ürünün % 2' si kadardır. Piyasada çeltik fiyatları 800.000 TL/Kg a kadar çıkmıştır. Bütün bu gelişmeler uygulanan politikaların doğruluğunu ve üretimdeki artışa rağmen üreticinin ürününü rahatça pazarladığını göstermektedir

Müdahale fiyatının düşürülerek, üreticinin daha çok fiyat dışı unsurlarla desteklenmesi Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasına uyum için gereklidir. Çünkü; AB Çeltik Ortak Piyasa Düzeni çerçevesinde 25 üyeli AB'de tek bir çeltik ortak müdahale fiyatı (150 €/t) uygulanmaktadır. Halihazırda ülkemizde çeltik üreticisine 720.000 TL/kg yani 450 €/t düzeyinde bir müdahale fiyatı verilmektedir. Dolayısıyla ülkemizde uygulanan müdahale fiyatları AB müdahale fiyatlarının oldukça üzerindedir.

Bu kapsamda Türkiye'nin, AB Ortak Tarım Politikasına uyum amacıyla, müdahale fiyatlarını aşamalı olarak Topluluk müdahale alım fiyatı olan 150 €/t çekmek ve üreticinin gelir kaybını telafi etmek üzere aradaki farkı diğer ödemelerle karşılaması gerekmektedir. Avrupa Birliğinde bu fark Doğrudan Gelir Desteği olarak üreticiye yansıtılmaktadır. Ülkemizde destekleme sistemi Avrupa Birliğine uygun olarak geliştirilmektedir.

SORU 2) Çeltik fiyatlarının geçen yıllara oranla bu yılkı düşüşü hangi mevzuat gerekçelerine göre uygulanmıştır?

CEVAP 2) Çeltik fiyatları geçen yıllara oranla düşük seyretmemiştir. TMO, 01.06.2005 tarih ve 25832 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2005/8871 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile verilen yetki çerçevesinde, kendisinin ve resmi kurum ve kuruluşlar ile üniversitelerin hesapladığı ürün maliyetleri, piyasa ve borsa fiyatları, dünya borsa fiyatları, ekonomik göstergeleri ve üretimin sürdürülebilirliği gibi unsurları dikkate alarak, üreticiyi mağdur etmeyecek şekilde çeltik alım fiyatlarını belirlemiştir.

SORU 3) Açıklanan fiyatların, piyasayı ve üreticiyi regüle etmesi şöyle dursun, tüccar ve ithalatçıyı piyasa fiyatlarını düşürme yönünde daha da cesaretlendirmekte midir?

CEVAP 3) 2005 yılı çeltik üretimi 550 bin ton olup, piyasa fiyatlarının TMO fiyatları üzerinde oluşması nedeniyle piyasada işlem gören ürünün sadece % 2'lik kısmını TMO almıştır. Kalan ürün piyasada TMO fiyatlarının üzerinde bir fiyatla pazarlanma imkanı bulmuştur.

Çeltik üreticimizin ürününü daha rahat ve değerinde pazarlayabilmesi ve üretim açığı kadar ithalâtın yapılmasını sağlamak amacıyla 13.09.2005 tarih ve 25935 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarife Kontenjanı ile ilgili 2005 /9315 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve Dış Ticaret Müsteşarlığının 21.09.2005 tarih ve 25943 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliği doğrultusunda sanayici ve tüccar alıma teşvik edilmiş olup, bu kapsamda iç piyasadan çeltik satın alanlara satın aldıkları miktarlar ölçüsünde çeltik, kargo ve pirinç ithal etme hakkı verilmiştir.

30.11.2005 tarihi itibariyle, firmalar tarafından TMO denetiminde 413.000 ton çeltik alımı gerçekleştirilmiştir. TMO tarafından gerçekleştirilen çeltik alımları cari tarih itibariyle 8 bin ton olup, bu da uygulanan politikaların doğruluğunu ve üretimdeki artışa rağmen üreticinin ürününü rahatça pazarladığını göstermektedir.

Sektör tarafından bu çerçevede gerçekleştirilmekte olan çeltik alımları TMO denetiminde halen sürdürülmektedir. TMO tarafından çeltik alımlarına girilmesi ve ayrıca Tarife Kontenjanı dahilinde de alım yapılması nedeniyle, üreticilerimiz birçok kanaldan ve değer fiyattan ürünlerini pazarlama imkânına kavuşmuşlardır. Hareketli bir piyasada oluşan çeltik fiyatları üreticileri memnun edecek seviyededir.

SORU 4) Çeltik alım fiyat unsurlarından olan rutubet oranının düşürülmesi ve randıman oranının yükseltilmesinin nedeni nedir?

CEVAP 4) TMO tarafından çeltik alımı yapılan işyerlerinin bazılarında kurutma cihazı bulunmamaktadır. Bu nedenle 2004 yılında % 25 olan rutubet limiti 2005 yılında çeltiğin daha sağlıklı muhafaza edilebilmesi için % 15'e indirilmiştir. 2004 yılında % 40 olarak uygulanan randıman limiti ise üreticileri daha kaliteli üretime yöneltmek amacıyla % 45'e yükseltilmiştir.

Avrupa Birliği çeltik alımlarında fiyata etki eden kalite unsurları; koku, canlı haşere, nem, randıman, yabancı madde ve kusurlu tane oranıdır. Rutubet oranı azami % 14,5 olarak, çeltik çeşidine bağlı olarak asgari randıman ise % 47-61 olarak uygulanmaktadır. Dünya'da uygulanan kalite unsurlarına uygun üretim yapılmasını özendirmek amacıyla ülkemizde de tedbirler alınmaktadır.

SORU 5) Karadeniz gibi rutubetli olan bölgelerimizde yüzde 15 rutubet oranını yakalamak nasıl mümkün olacaktır? TMO tarafından bu şartlarda alman çeltik; aynı oranda (yüzde 15 rutubet) nasıl muhafaza edilmektedir?

CEVAP 5) Karadeniz Bölgesinin diğer bölgelere göre daha rutubetli olduğu dikkate alınarak, bu bölgede gerçekleştirilen çeltik alımlarında rutubet limiti % 16 olarak uygulanmaktadır. TMO tarafından alınan çeltik, muhafaza şartları uygun depolarda depolanmaktadır.

SORU 6) 2004 yılındaki mazot fiyatı:1.400.000TL., 2005 yılı mazot fiyatı: 2.110.00 TL., Toprak gübresi 2004 yılı fiyatı: 17.000.000T.L., Toprak gübresi 2005 yılı fiyatı: 22.000.000T.L, Çayır gübresi 2004 yılı fiyatı: 12.000.000T.L., Çayır gübresi 2005 yılı fiyatı: I6.000.000 T.L. Bu fiyatlar doğrultusunda açıklanan fiyatlar üreticinin maliyetlerini karşılayacak mıdır?

CEVAP 6) TMO Genel Müdürlüğümüz tarafından çeltik üretim maliyeti 411 Milyon TL/da olarak tespit edilmiştir. 1 dekardan ortalama 750 Kg ürün alınmakta olup, bir kilogram ürünün ortalama maliyeti 548.000 TL/kg'dır. Baz olarak alınan Osmancık çeşidi çeltik için 720.000 TL/Kg müdahale baş alım fiyatı belirlenmiştir. Ayrıca prim ödemesi (30.000 TL/Kg) ve DGD ile birlikte maliyeti oluşturan unsurlara (tohumluk, gübre, mazot vb.) yapılan desteklerle üreticinin eline 784.000 TL/Kg geçmiş olmaktadır.

Çeltik fiyatlarının üreticinin eline geçen bu desteklerle birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Belirlenen fiyat ile üretici elindeki kaliteli çeltiği maliyetinin asgari 200.000 TL üzerinde bir fiyata TMO'ya satabilmektedir. Çeltik üretim maliyeti de dikkate alınarak belirlenen TMO fiyatlarının tatmin edici düzeyde olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca, piyasa fiyatları TMO fiyatlarından daha yüksek seyrettiğinden üreticiler ürününü piyasada satmayı tercih etmektedirler.

Dünya petrol piyasasında meydana gelen fiyat artışlarına paralel olarak ülkemizde de petrol ürünlerinin fiyatları artmıştır. 2004 Mart - 2005 Mayıs döneminde mazotun fiyat % 33 oranında artış göstermiştir. Mazotun fiyatında % 33'e varan oranda fiyat artışı yaşanmasına karşın çiftçilerimizin ürettiği ürünlerin fiyatlarında beklenen oranda artış olmaması üzerine çiftçilerin kullandığı mazotun desteklenmesi kararı alınmış olup, 2005 Eylül ve Ekim ayı içerisinde 2004 yılı Çiftçi Kayıt Sistemine dahil olan çiftçilere yetiştirdikleri ürün gruplarına göre dekar başına 1,5 , 2,4 ve 4,5 YTL mazot destekleme ödemesi yapılmış olup, yapılan desteklemenin toplam tutarı 406.016.685 YTL'dir. Yapılan destekleme ile 2004 Mart- 2005 Mayıs döneminde yaşanan fiyat artışının çiftçiye getirdiği ek mali yükün % 60'a yakın kısmı telafi edilmiştir.

Ülkemizde yıllık 5 milyon ton civarında kimyevi gübre tüketimi olmakta olup, tüketilen gübrenin 3 milyon tonu yerli üretimle 2 milyon tonu ise ithalat yolu ile karşılanmaktadır. Ülkemizde 3 milyon ton civarında gübre üretilmesine karşın hammadde bakımından % 90'lara varan oranda dışa bağımlı bir sektördür. Dış piyasalarda hammadde ve mamül madde fiyatlarında meydana gelen artışlar çiftçilerimizin kullandığı fiyatlara direkt olarak yansımaktadır. 2003 yılının son çeyreğinden itibaren dış piyasalarda meydana gelen fiyat artışları iç piyasalara aynı oranda yansımış olup, 2004 Mart-2005 Mart döneminde kimyevi gübrelerin fiyatları ortalama olarak % 20 civarında artmıştır. Kimyevi gübrelerin fiyatında ortalama % 20'ye varan oranda fiyat artışı yaşanmasına karşın çiftçilerimizin ürettiği ürünlerin fiyatlarında beklenen oranda artış olmaması üzerine çiftçilerin kullandığı kimyevi gübrenin desteklenmesi kararı alınmış olup, 2005 Eylül ve Ekim ayı içerisinde 2004 yılı Çiftçi Kayıt Sistemine dahil olan çiftçilere yetiştirdikleri ürün gruplarına göre dekar başına 1 , 1,6 ve 3 YTL kimyevi gübre destekleme ödemesi yapılmış olup, yapılan desteklemenin toplam tutarı 270.677.857 YTL'dir. Yapılan destekleme ile 2004 Mart- 2005 Mart döneminde yaşanan fiyat artışının çiftçiye getirdiği ek mali yükün % 90'na yakın kısmı telafi edilmiştir.

7/10155

SORU 7) Bakanlığınız çeltik üreticilerinin sıkıntı ve mağduriyetlerini gidermek amacıyla yerinde inceleme ve araştırma yaparak projeler üretmeyi düşünüyor mu?

CEVAP 7) Son iki yıldır Tarife Kontenjanı uygulaması yapılmaktadır. Bu uygulama ile çeltik üreticileri ürününü geçmiş yıllara göre daha kolay ve değerinden pazarlama imkânı bulduğundan çeltik üretimimizde artış görülmektedir. DİE verilerine göre 1995-2003 yılları arasında ortalama 320 bin ton civarında olan üretim, 2004 yılında 490 bin tona ulaşmıştır. 2005 yılı üretim tahmini ise 550 bin tondur.

Son yıllarda üreticilerin çeltik üretimine yönelmesi de uygulanan politikaların doğru olduğunu göstermektedir.

Bilindiği üzere Yurt içinde, 2005 yılında üretilen buğday, çavdar, yulaf ve çeltik üreticilerine satış belgesinin ibrazı şartı ile kilogram başına destekleme primi ödenmesine dair 01 Haziran 2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2005/8872 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu kararda değişiklik yapan 2005/9288 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 09.09.2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ödenecek prim tutarı çeltik için kilogram başına 3 YKr olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımızca yürütülmekte olan Bitkisel Üretimi Geliştirme Projesinin alt çalışma gruplarından bir tanesi, Çeltik Üretimini Geliştirme Programıdır. Bu program çerçevesinde kaliteyi ve verimi artırmak için demostrasyon çalışmaları yapılmaktadır.